

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET LAPJA

ALAPÍTVÁ:
1862-ben



Főszerkesztő:
PÁPAI GÁBOR



1993.
FEBRUÁR

CXXVIII. évfolyam

A TARTALOMBÓL:

*Az erdőfenntartási és a
vadgazdálkodási alap
parlamenti vitájáról*
33. oldal

*Be kell látnunk, hogy a gazdasági
rendszerőáltás is folyamat, amelynek
állomásai vannak*
48. oldal

*Mennyiből élnek az erdészeti
nyugdíjasok?*
54. oldal

*Az Országos Erdészeti Egyesület
1993. évi munkaterve*
61. oldal

Erdészeti Lapok
Az Országos Erdészeti Egyesület
folyóirata
CXXVIII. évfolyam 2. szám
(1993. február)
HU ISSN 1215-0398

Szerkeszti: a szerkesztőbizottság. **Tagjai:** Agócs József, Apatóczy István, dr. Balázs István, Barátossy Gábor, dr. Barthá Dénés, Bolla Sándor, dr. Bondor Antal, Bús Mária, Gencsi Zoltán, dr. Göbölös Antal, Gyöngyössi Péter, dr. Járasi Lőrinc, dr. Kárpáti László, Kertész József, Korbonszky Kazimírné, dr. Kovács Máttyás, ifj. Páll Miklós, Pápai Gábor (a bizottság elnöke), Rakk Tamás, dr. Sonnevend Imre, dr. Szikra Dezső, dr. Szodfridt István, Varga Béla.

FŐSZERKESZTŐ: PÁPAI GÁBOR

TERVEZŐSZERKESZTŐ: SÁGI MARGIT

Szerkesztőség: 1027 Budapest, Fő u. 68.

Telefon: 2016-293

Felelős kiadó: DR. SÉBOR JÓZSEF, a Monteditio Kft ügyvezető igazgatója.

Kiadóhivatal: 1075 Budapest, Károlyi krt. 5/a.

Telefon: 1322-930

Nyomdai munkák: Monteditio Kft nyomdaiüzeme, Budakeszi. Felelős vezető: Hegyi Ferenc.

Munkaszám: 1993-018

A kézirat lezárva: 1993. február 15.

Terjeszti: a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a posta hírlaptüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HE-LIR), Budapest, XIII., Lehel u. 10/a. — 1900 — közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással, a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Egyes szám ára: 30,- Ft. Előfizetés fél évre: 180,- Ft, egész évre: 360,- Ft. Megjelenik havonta. Külföldön terjeszti a Kultúra Könyv- és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat, 1389 Budapest, Pf.: 149. Az évi előfizetés ára: 10 USD

СОДЕРЖАНИЕ

Р. ЖЕРОМ:	Новый Национальный Комитет по тополю	51
Г. ШЕРНЕМ:	О качественный групповых прореживаниях насаждений	52

TARTALOM

ERDÉSZETI POLITIKA

Az erdőfenntartási és a vadgazdálkodási alap parlamenti vitájáról	33
Az erdőgazdálkodás helyzetével, gondjaival kapcsolatos állásfoglalás	39
A szövetkezeti erdők helyzete és jövője	40
<i>Dr. Szász Tibor:</i> Az Országos Erdészeti Egyesület Szeniorok Tanácsának állásfoglalása az állami erdőgazdaságok által kezelt erdők privatizációjával és kezelésével kapcsolatban	41

ERDŐ ÉS TERMÉSZETVÉDELEM

<i>Lukács Zoltán, Bancsi Attila:</i> Új faapolási rendszer	43
Az erdőgazdálkodás és a természetvédelem	43
Az erdőgazdálkodás és a természetvédelem című konferencia ajánlásai	44
<i>Agócs József:</i> Az erdőgazdálkodás és természetvédelem c. konferencia alternatív ajánlata	45

A HÓNAP KÉRDÉSE

<i>Dr. Führer Ernő:</i> Ez lenne a megoldás?	46
--	----

VADGAZDÁLKODÁS, VADÁSZAT

<i>Dr. Bod Lajos:</i> Nem győzött meg...	50
Vadászterület árverezése a Mátrában	50

ERDŐMŰVELÉS

<i>Jérôme René:</i> Új Nemzeti Nyárfabizottság	51
<i>Sörnyei Gábor:</i> A minőségi csoportos gyéritésről	52

ERDŐKERÜLŐBEN

<i>Dr. Szász Tibor:</i> Mennyiből élnek az erdészeti nyugdíjasok?	54
<i>Berő Csaba:</i> Tanulmányútban Németországban	55
<i>Wentzely Dénes:</i> Vadásztatás nyelvi gondokkal	58

KÖNYVESPOLC

EGYESÜLETI HÍREK

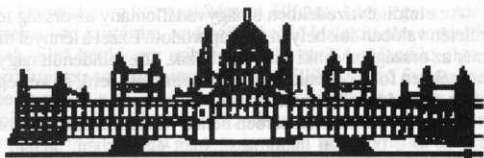
INHALT

<i>Jérôme, R.:</i> Neue Nationalpappelkommission	51
<i>Sörnyei, G.:</i> Von der Qualitätsgruppenrurchforschung	52

CONTENTS

<i>Jérôme, R.:</i> New National Poplar Committee	51
<i>Sörnyei, G.:</i> On good-rate fellings in groups	52

Az erdőfenntartási és a vadgazdálkodási alap parlamenti vitájáról



Az Országgyűlés 1992. évi téli, rendkívüli ülésszakán – december 21-22-i és 29-30-i ülésein – foglalkozott a hat földművelési alapról szóló törvényjavaslat vitája közben a bennünket közelebbről érintő erdőfenntartási és vadgazdálkodási alap kérdésével. Az erre vonatkozó részeket az országgyűlési napló alapján kivonatolva ismertetjük.

Dr. Gergely Elemér földművelésügyi miniszter, mint a törvényjavaslat előterjesztője: „Számunkra nagyon fontos, hogy a már korábban is működő...erőfenntartási, valamint a vadgazdálkodási alap a jövőben is működjön felülvizsgált és korszerűsített formában... Az OEE számára is lehetővé tettük, hogy véleményét a jogszabály előkészítése során kifejtse... Nem azonosult a minisztérium az egyesületnek azzal az álláspontjával, mely szerint a vadgazdálkodás nem önálló gazdálkodási tevékenység, azt csak az erdőgazdálkodás részeként lehet kezelni... Az országos erdőszeti és vadgazdálkodási alap összevont vagy külön kezelését nem tartom kardinális kérdésnek, de az a minisztérium szakembereinek az álláspontja, hogy az összevonás megnehezíti a két alap eltérő céljainak megvalósítását. Véleményünk szerint jelenleg semmilyen olyan veszély nincs, hogy ez a mostani törvény, illetve a vadászati jog hasznosításával összefüggő javaslat bármilyen formában kényszerpályára terelne a készülő erdő-, illetve vadászati törvényjavaslatot... A mostani módosítási javaslat kizárólag csak technikai jellegű kérdésként foglalkozik a vadászati joggal, mivel az erdőkről és a vadgazdálkodásról szóló 1961. évi VII. törvény szerint jelenleg az állam a vadászati jogot kizárólag állami szervek útján hasznosíthatja. Ez a rendelkezés ma már nehezen tartható... Javaslatunkkal ezt a kérdést próbáljuk megoldani az új vadászati törvény hatálybalépéséig.

Az országos erdőszeti alappal kapcsolatban egyik fontos új elem, hogy figyelemmel az új tulajdonosi struktúrák kialakulására megszünteti az eddigi merev, szektorális elkülönülést... A korábbi kicsit pazarló szabályozással szemben az új rendszer már nem támogat indokolatlan ráfordításokat... Új rendelkezéseket támogatni kívánja az erdővédelmi munkák költségét is...

A vadgazdálkodási alap számára új támogatási célokat határozzunk meg... elsősorban a vad védelmére, élőhelyének fenntartására és fejlesztésére kívánjuk a hangsúlyt helyezni.

Az előterjesztést tanulságos vita követte. Ennek számunkra legtöbbet mondó részeit tesszük közzé a teljesség igénye nélkül. Egyben felhívjuk a figyelmet, hogy a jegyzőkönyv teljes anyaga a szerkesztésében megtekinthető.

DR. MEZEI KÁROLY (MDF)

Egy módosító indítvány kapcsán kívánok ugyan hozzászólni, de hozzászólásom mégis az általános vitába illik.

Az indítvány lényege az, hogy a vadgazdálkodási alap, mint önálló, szűnjön meg, és legyen része az országos erdőszeti alappal. Az indoklás lényege pedig az, hogy túl sok az erdőben a vad, ami lehetetlenné teszi az erdőgazdálkodást, és hogy a vadászati jövedéket az erdő fenntartására és fejlesztésére kell fordítani. A szóban forgó módosító indítványok több logikai és szemléletbeli hiányossága van. Az előterjesztők úgy tesznek, mintha a vad csak az erdőben élne. Mint utaltam már rá, a hazai vadeltartó területek 18%-a az erdő, és itt él a nagyvadak zöme. A legnagyobb élőhelyterület az ország mezőgazdaságilag művelt része, ezek az ún. apróvadak területei.

Egyértelmű az előterjesztőkkel abban, hogy az ökoszisztémát kénytelenek vagyunk szabályozni, például a vadurság maximumát megállapítani, és óvni ezt az élőrendszert attól, hogy annak bármelyik eleme túlsúlyba kerüljön. De ennek nem lehet az a megoldása, hogy a vadvédelmi alapot az országos erdőszeti alaphoz csapják.

Lehetetlensége e módosító indítványnak, hogy azt a vadgazdálkodási alapot kívánja az országos erdőszeti alaphoz sorolni, amelynek bevételei zömében vadászoktól származnak, tagdíj, vadászjegy, vadászati engedélydíj, bírságok stb. formájában.

Ez a módosító indítvány prejudikálni kívánja a már elkészült és tavasszal minden bizonnyal a Parlament elé kerülő

vadászati törvény sorsát, amit a földről, erdőről, környezetvédelemről szóló törvénnyel együtt, és azokkal harmóniában fogunk megvitatni.

MÉSZÁROS BÉLA (SZDSZ)

A vadgazdálkodás önálló gazdálkodási tevékenységként nem fogható fel, kizárólag a mező-, illetve erdőgazdálkodás alrendszerévé tehető, minden egyes részletben folyamatosan összehangolva a főtevékenységgel, az együttes, maximális hozamra törekedve, szigorú természetvédelmi korlátok között.

Ezért fontos, hogy az országos erdőszeti alap törvényi szintű szabályozása során az erdőt egységes eszközként kezeljük, minden benne folyó tevékenységgel együtt.

BÁNFY GYÖRGY (MDF)

A vadgazdálkodás az egész ország területén folyik. A vadászterületek 18%-a erdőterület, 82%-a mezőgazdasági művelés alatt áll.

Józanul megelégedi a minisztériumi előterjesztés a fenti arányokat. És nyilvánvalóan ezért is helyezkedett arra az álláspontra, hogy a vad és az élőhely védelmét szolgáló alap csak központi kezelésben, az állam vadászati jogának rögzítése mellett minisztériumi rendelkezési joggal szolgálhatja a természetvédelem céljait.

Az Európához csatlakozni kívánó államokban vitatni sem lehet a természetvédelemhez fűződő követelmények elsődlegességét.

Az elmúlt évtizedekben a nagyvadállomány az ország területén valóban sok helyen túlszaporodott. Ezzel a ténnyel ma már az országban senki nem vitatkozik. Sőt, mindenütt nagymértékben folyik a szakszerű vagy nem szakszerű, de kétség-telen állománycsökkentés.

A régi politikai rendszerben nem a vadásztársaságok szolgálták ki a politikai hatalmasságokat elsősorban, hanem – csak erről majdnem mindig hallgat a fáma – elsősorban az erdőgazdaságok az üzemi területeken biztosított ingyenes vadászati lehetőséggel. Ezért kellett a túltartott, túlszaporodott nagyvadállomány, és nem másért.

A vadásztársasági területeken szigorú tervek alapján történt és történik a vadászat, a vadgazdálkodás, amelynek jóváhagyói és ellenőrzői ma is és mindig a bérbe adó erdőgazdaságok voltak a nagyvadász területeken. A túlszaporodott vadállomány tehát nem varrható csak és kizárólag a vadásztársaságok nyakába.

Az elmúlt évtizedek alatt a vadászat gyakorlóit között a legmagasabb vezetéssel bezáróan a régi rend vezetői is részt vettek. A vadászat, a vendégeskedések, amelyek nagyon sokszor az erdőgazdaságok vadászházaiban folytak, az egész társadalomban a vadászat összességére vetettek rossz fényt. Ezért ellenérzés és gyűlölködés, legjobb esetben gúny tárgya volt a vadászat. Ettől az örökségtől nehéz szabadulni.

A Parlamentet nem is olyan távoli múltban egyszer már felhasználta egy szűkebb csoportosulás, a vízügyi lobby saját érdekeinek megvalósításához. Kihaszánálva a képviselő tájékozatlanságát, szakmai kérdésekben való járatlanságát, megteremtették a Bős-Nagymaros törvényi alapját. Kísértetiesen hasonló ez a mai téma ehhez, és óva intem képviselőtársaimat attól, hogy eszközei legyenek egy csoportosulás szélsőséges érdekeinek, amely aztán esetleg a vadállomány Bős-Nagymarost fogja megteremteni. Tisztelettel kérem tehát képviselőtársaimat, hogy a vadászati és természetvédelmi törvény megszületéséig az FM által beterjesztett törvényjavaslatot fogadják el.

DR. LAKOS LÁSZLÓ (MSZP)

Nyugat-Európában jól ismert a vadmentes mezőgazdálkodás, ami talán annak a következménye is, hogy a tulajdonosok a vadászati jog, nincs szabályozva ennek a mértéke, nincs szabályozva ennek a gazdasági alapja. Az eredménye az, hogy nincs vad, mindenki lelővi, ami a saját területén van.

Ennek talán a másik szélsőséges állapotát jelentette a magyar vadgazdálkodás az elmúlt esztendőben, amikor a földtulajdonosoknak nem volt közük a vadhoz, a vad a magyar államé volt, és az ismert és az itt felvázolt keretekben hasznosították. Sokan azt mondják, hogy emiatt a vadások – nem törődve az így okozott kárral – túlszaporították a vadállományt, hogy kényelmesebben, kedvükre, vagy ahogy Bánffy György képviselőtársam is elmondta, politikai céllal, megelégedési céllal és így tovább használják föl ezt az állományt.

Itt arról van szó, hogy aki erről rendelkezik, korlátozza és tartás kordában a vadállományt, ha pedig ezt nem sikerül megoldani, akkor igenis a földtulajdonosok – akik jórészt ennek a vadnak az elirtására gondoskodnak – és akik ennek a vadnak a kárait elszenvedik – valamilyen beleszólási lehetőséget szeretnének, kérik, ami nem történt meg.

Rendezni kell ezt a témát úgy, hogy a vad is megmaradjon, a káposzta is megmaradjon, a földtulajdonos érdekei, a magyar vadgazdálkodás érdekei is védelmet élvezzenek.

NAGY VARGA DEZSŐ (FKGP)

A vadgazdálkodási alap ma is működő alap, de a törvényjavaslatban foglalt rendelkezés új feladatokat határoz meg. Korábban a mesterséges vadtenyésztés és a vadászati ágazat devizabevétele élvezett prioritást, és sajnos, annak rendelték alá a vadat és környezetét egyaránt. Ennek tudható be, hogy egyes térségekben valóban felborult a nagyvad és az erdő egyensúlya. Úgy érzem, hogy akik a vadgazdálkodási alapot a korábbi vadászati struktúra és saját passziójási lehetőség ámentésére való törekvéssel azonosítják, azok változtatlanul nem tudnak elvonatkoztatni a saját csoportérdekeiktől.

Aggodalommal tölt el az is, hogy ezt a csoportérdeket szakmai érdekképviselőnek minősítik.

DR. PAP JÁNOS (FIDESZ)

Az erdei ökoszisztéma a világ egyik legbonyolultabb élő szervezete. Ebben a szervezetben a fa és a vad egy-egy tényező, amelyek harmóniája, ha megbomlik – ahogy az az elmúlt évtizedekben megbomlott –, akkor az erdő egyik fő tulajdonsága, nevezetesen az önszabályozó és regeneráló képessége megszűnik. Márpedig ez a veszély a párhuzamos alapok fennmaradása esetén véleményem szerint továbbra is fennáll.

DR. ROTT NÁNDOR (KDNP)

En amennyire régi egyetemi tanulmányaimból emlékszem, a vadászati jog általában mindenütt Európában a föld tulajdonosát illeti meg. Ha olyan nagyon elgondolkodunk afölött, hogy Európához kell csatlakoznunk, illetve ezen nemcsak elgondolkodunk, hanem ez valamennyiünk szándéka is, akkor ezt meg kéne fontolni, hogyha valóban a föld tulajdonosát a vadászati jog, akkor milyen alapon beszélünk az állam vadászati jogáról? Az államnak vadászati joga legfeljebb annyiban van, amennyiben állami földtulajdon van.

JAKAB FERENC (MDF)

Az Országgyűlés mezőgazdasági bizottsága nem támogatja azokat a módosító indítványokat, amelyek a két alap öszszefonására irányultak. Kisebbségben maradt a vélemény, hogy a vadgazdálkodási alaphoz mindenképpen az országos erdészeti alaphoz foglalt céloknak alárendelten kell érvényesülnie.

KELEMEN JÓZSEF (MDF)

Amennyire fontosnak és hasznosnak kell tartanunk a földművelési, mező- és erdőgazdálkodási, állattenyésztési alapokat, annyira mást kell mondanunk a külön vadgazdálkodási alapról. Ez utóbbi csak a vadások egyébként is előnyös, kiváltságos helyzetét lenne hivatott megerősíteni. De még fontosabb célja a néhány 10 millió forintot felül: a vadások számára megerősíteni azt az előző rendszerben kialakított gyakorlatot, hogy a vadgazdálkodás kívül áll a termőföldön való gazdálkodáson, fölül áll a mező- és erdőgazdálkodás érdekein, a termőföldök gazdáinak nem lehet beleszólásuk a területükön folyó vadgazdálkodásba.

A vadász elvtársak az elmúlt 40 év alatt felépítették a maguk C-variánsát (*Utolsó a Bősi erőműre. A szerk.*), ragyogóan működnek az összes turbinán ma is, a módosító javaslatok elutasításával elkezdődne a csúcsrajzítás, kérem szépen, a mi közreműködésünkkel.

DR. PAP JÁNOS (FIDESZ)

Az egységes erdészeti alappal megvalósul a régen áhított egységes élőhelygazdálkodás. Így az erdei ökoszisztéma, mint egész, egy gazdálkodó kezébe kerül, ahol a harmónia így már könnyen fenntartható. Az esetleges hibák esetén, amelyre vadász képviselőtársaim többször hivatkoznak, nincs mód egyszerűen más gazdálkodóra hivatkozni, adva van a gazdálkodó, aki gazdálkodik az erdei ökoszisztéma két nagyon fontos és lényeges elemével, amelyeknek eltulajdonítása kárára véleményünk szerint nem illelmes, ami a mai helyzetben nyilvánvalóan megvan.

Az összevonás után az erdő ellátja a biológiai sokféleség megőrzésében játszott szerepét, és kifejezi a szociális, az emberi egészség megőrzésében játszott funkcióit, amely megőriz és fenntart. Mivel az erdő az egész társadalom ügye, míg a vadászat egy nagyon szűk rétegé.

Ezzel az összevonással megtesszük az első lépésünket a nonprofit típusú erdőgazdálkodás felé.

Végre elérhető lesz a nem kívánatos és genetikai szempontból kimondottan káros, nagybörézt seletjes állomány kilövése, ami közvetlenül vagy közvetve növeli az államkassza bevételeit, valamint csökkenti az erdőfelújítás költségeit. Ugyanis itt azt tisztán kell látni, hogy addig, amíg - Bánffy képviselőtársam és négy társa leírta, dokumentálva van - kiadással nem rendelkező 50 millió dolláros évi bevétel van, ugyanakkor az erdőfelújítási alap türes.

Először Mezey Károly képviselőtársam állításaival kívánok foglalkozni, megcáfolva azt, amit ő mondott, hogy azok a képviselők, akik figyelnek erre a vitára, ne csak egy oldalról tájékozódjanak, mert ennek a dolognak két oldala van minimálisan. *(Közbeszólás a bal oldalon: Helyes.)*

Először is képviselőtársam azt állítja, hogy az indítványozók nemcsak a politikai palettán sokszínűek, hanem foglalkozásokat illetően is. Hiszen van közöttük környezetvédő szakember, építész, mérnök, jogász, erdész, állatorvos, és két tsz-előnk személyében mezőgazdász.

Nos, itt nagyot tévedett, mert van vadgazdálkodási vizsgálóval rendelkező szakember két is, több a környezetvédő szakember, mint ahogy ön említi, és azt hiszem, több a mezőgazdász is, mint ahogy ön említi, tehát nem helyes az, ahogy ön mondta, nem lehet azt mondani, hogy ezek az emberek nem szakemberek. Ezek az emberek legalább annyira szakemberek a vadgazdálkodást illetően, mint azok a vadász képviselők, akik itt benn ülnek a Parlamentben.

Másodszor: nehezményezi képviselőtársam, hogy olyan módosító indítványt lett benyújtva a vadgazdálkodási alaphoz, amely a vadállományának a napi gazdasági kérdésekhez való degradálódásával járna.

Ezzel szemben mi az igazság?

A vad az erdő és a mező életközösségének a tagja, őshonos fajai természeti örökségünk részei. Vadfajaink táplálkozásuk, viselkedésük révén hatással vannak élőhelyükre, éppen ezért a vadgazdálkodás az erdőgazdálkodás és a mezőgazdálkodás szerves része, attól térben és időben nem elválasztható. *(Közbeszólás a bal oldalon: Így van.)*

A vadgazdálkodás bármilyen jellegű elkülönítése nevezett területektől ökológiai, biológiai és ökonomiai abszurdum, vagyis a vadgazdálkodás egyértelműen a gazdálkodás szférájába tartozó tevékenység. Ezért is kell a nemzeti kincs védelmét, fenntartását felügyelő minisztériumunk elválni a gazdálkodást felügyelő minisztériumtól.

Harmadszor: képviselőtársam állítása, hogy egyes erdészek a vad kiirtására, vad nélküli erdő kialakítására törekednek. Első kérdés: miből gondolja ezt? A második: olyan erdő nincs, amiben nincs vad, tudniillik az erdő fogalmába beletartozik a fa, a vad, a gomba, a virágok és a talaj. Ez mindig együtt adja az erdőt, nincs erdő vad nélkül. Ilyen vadászt, ilyen erdést én nem ismerek, aki vad nélküli erdőt szeretne. Azt fületvénynek hívják, és azt gondolom, hogy ilyen erdőt mi nem szeretnénk. Lehet, hogy vannak szélsőséges elemek, akik ilyenben gondolkodnak. Azt hiszem, nagyon szűk ez a réteg, és pontosan ezért van szükség erre a bizonyos felügyelő-minisztériumra, amely - még egyszer mondom - a gazdálkodástól elválik, hogy ezeket a szélsőségeket ugyanúgy ki tudja küszöbölni, mint azokat a szélsőségeket, amelyek a hétszeres szarvas-, vaddisznó- és őzállományban érdekeltek. Ez nagyon természetes dolog, és azt gondolom, meg is kell oldani a jövőben.

Az erdészek nem a vad kiirtását kívánják, hanem létszámuk olyan mértékre történő lecsökkentését, amelyet az adott terület vadeltartó, illetve vadterő képessége elbírt.

Negyedszer: képviselőtársam hivatkozik a régi biodiverzitás-egyezményre. Furcsállom, mert ha alaposan átolvasná az egyezményről készült beszámolókat, akkor igencsak megdöbbenne, hogy mit mond. Az egyezmény ugyanis az élőhelyek természetes élővilágának a fenntartását kívánja szolgálni. Jelen esetben nálunk ez nemigen lehetséges, hiszen egyáltalán nem hazánk erdei természetes élővilágának fenntartását szolgálja a betelepített korzárak mullos és dűnvidék, a több ezer szék szabadon engedett, nevelt fáján. Ugyanakkor vajon minek minősíthető az az elkészített düh, amivel az éppen terjeszkedő nagyragadozók ellen lépnek fel, agyonlőve az egyébként több nemzetközi egyezmény által is védett farkast, medvét?

Ötödik: Mezey képviselőtársam kijelenti, hogy az erdészeti alaphoz semmi köze nincs a vadászati alaphoz, annak beolvasztása előre eldönthető a vadászati jogának kérdéséről, és egyáltalán nem a vad védelmét szolgálná. Ez nem így van, képviselőtársam.

Aki előre szeretné biztosítani a vadászati jogának hovatartozását, az sajnos, az előterjesztő. Mi köze ugyanis egy alaphoz szóló törvénynek ahhoz, hogy kié a vadászati jog? Az a vadászati jog, amely a készülő vadászati törvényben még úgy szerepel először, hogy a földtulajdonosé. Ez a Parlament évek óta azon küszködik, hogy a tulajdonjogot rendezze, kárpótlási törvényeket hozunk. Ugyanakkor egy nagyon fontos elemnél, a vadnál, ezt a tulajdonhoz rendelt jogot az államnak kívánják adni. A készülő törvénybe a vadász képviselőtársaim indítványára egy új variációként kerül be, ami aztán „A” variáció lett, és az eredeti variáció a „B” variációként futott, ahol az állam, illetve a földtulajdonos vadászati jogát szerepelteti.

A tervezett vadgazdálkodási alap bevételi forrásai igenis a gazdálkodóktól kell, hogy illessék, hiszen a vadgazdálkodás és a vadászati az ő területükön történik. Ma már nem engedhet meg, hogy valaki úgy hódoljon a hobbiának, hogy annak következményeit ne vállalja, nevezetesen: úgy vadászhaszon, hogy a földterület kezelője, használója, tulajdonosa abba ne szólhaszon bele, következményeit viszont viselje.

Tisztelt Képviselőtársaim! Mind a két képviselőtársam elkövetett számomra egy súlyos számszaki szakmai hibát, amelyet sajnálatos módon a miniszter úr vezetett be, akik készítették neki a beszédet és sok statisztikát adtak. A követ-



Országos Erdészeti Találkozó 1993. május 6-8. Sopron

Az Országos Erdészeti Egyesület, az Erdészeti és Faipari Egyetem Erdőmérnöki Kara
és az ERFATERV Kft. közös rendezésében
a WOOD TECH Erdészeti és Faipari Szakvásár rendezvényei keretében

Az Erdészeti Találkozó célja *egyrészt*, hogy átfogó képet adjon a résztvevők számára az erdőgazdaság és elsősorban faipar helyzetéről, felkészítse az érdekelteket a továbblépésre, *másrészt* szakmai információkkal, baráti találkozókhoz hozzájárulhat a szakmán belüli összefogás erősítéséhez a fejlődő piacgazdasági környezetben.

A rendezvény tervezett programja:

1. nap (május 6.)

Merre tart az erdőgazdálkodás? c. szakmai konferencia az ágazat helyzetéről és irányításáról;

- az erdőgazdálkodás és elsősorban faipar irányítási, szervezeti kérdései, főbb szakmai sajátosságai, jogi szabályozása (erd. oktatás, kutatás), a nemzetközi együttműködés lehetőségei, feltételei;
- az erdőszépi politika főbb irányai.

Előadók: Ismert vezetők, irányító szakemberek az FM, OEE, Áll. Vagyonkezelő Rt., EFE Erdőmérnöki Kar, ERTI részéről.

– Kerekasztal beszélgetés és konzultáció.

SZAKESTÉLY – az Erdészeti és Faipari Egyetemen.

2–3. nap (május 7-8.)

Merre tart az erdőgazdálkodás? Szakmai konferencia az ágazaton belüli eredményekről (ötletekről);

- az erdőművelésben alkalmazható módszerek és eljárások;
- a fahasználat problémái a belterjes erdőgazdálkodás megvalósításával;
- az erdőszépi műszaki fejlesztések eredményei és lehetőségei;
- az erdőszépi gazdálkodás változása a magánvállalkozások, erdőtulajdonosok megjelenésével;
- az értékesítés új formái a piacgazdálkodás keretei között.

Előadók: a szakterület elismert hazai és külföldi képviselői.

Május 8-án este ERDÉSZBÁL.

Reméljük, hogy Ön is részt vesz a találkozón.

Tisztelettel:

Tóth Béla
az ERFATERV Kft.
ügyvezető igazgatója

Schmotzer András
az Országos Erdészeti Egyesület
elnöke

Bővebb információt, végleges programot – részvételi feltételeket a rendezőknél.

Nyerges Éva tel./fax: 1426–199, fax: 1214–071

a HIRFA szerkesztősége, az OEE és az EFE Erdőmérnöki Kar képviseletében.

kezdőről van szó: nevezetesen mind a kettő a következő állítja, a vadeltartó területek 18%-a csak az erdő, és itt él a nagyvadak zöme. Bánffy képviselőtársam ehhez még hozzáfűzi, hogy a többi 82%-on mezőgazdasági művelés folyik.

Hát, kérem szépen, ez a tévedés miből adódik? Nevezetesen abból, hogy az ország egész területének 18%-a az erdő, míg a szántóföldű művelés csak 51%-on folyik. Na már most, ha valaki azt mondja nekem, hogy ezen az 51%-on, mondjuk, a több mint egymillió hektáros területen, vagy egymillió hektáros kukoricaterületen vadgazdálkodás folyik, az, gondolom, nem mond igazat. Ezeken a területeken nem vadgazdálkodás folyik, hanem vadgarázdálkodás folyik, tudniillik

ezen a területeken a vad károsítja a kultúrát. Tehát károkat okoz, amelyet a vadgazdálkodónak meg kell téríteni, mert ezek nem vadgazdálkodási területek. Ezek növénytermesztési kultúrák, ezek mezőgazdasági kultúrák. Esetenként intenzív növénytermesztés folyik ezeken a táblákon.

ELNÖK: Felkérem tisztelt képviselőtársamat, hogy a részletes vita igényeinek megfelelően, amint azt a Házszabályok... (Közbeszólás: Nagyon részletes! – Zaj...) ...körülírják a 42. § (2) bekezdésében, tömörítse a mondanivalóját, és ne járassa le a Parlamentet azzal, hogy december 30-áról 31-ére virradó éjjel már egy negyed órája... (Nagy zaj az ellenzék

soraiban. Mádaai Péter folyamatosan kiabál. – Elnök csenget.) Megszakítottam a beszédét, vissza fogom adni... hogy ön itt szórakoztatandó... (Mádaai Péter: 27-én ki szórakoztatott? – Nagy zaj. – Elnök csenget.) Kérem, tessék eljárást indítani ellenem! Tessék eljárást indítani! (Mádaai Péter: Kikérjük magunknak! – Nagy zaj az ellenzék soraiban. – Elnök csenget.) Az elnöknek joga van a Ház... (Zaj.) Csöndet kérek! Mádaai Pétert figyelmeztetem! (Gáspár Miklós: Ki kell vezetni! Vezetesse ki! – Elnök csenget.)

Az elnöknek joga van a Ház és a vita megfelelő kultúrájára, színvonalára vigyázni. Meg vagyok győződve, hogy a földművelésügyi alapról szóló törvényjavaslat részletes vitájának ebben a szakaszában bármilyen objektív vizsgálat 1992. december 31-én negyed egy órakor túlzottan fogja tekinteni a részletes vita konkrétnumai túlcsepő fejtegetését. (Taps a kormány pártok soraiban. – Közbeszólások: Halljuk a szónokot!)

Kérem képviselőtársamat, hogy fejezze be minél előbb a részletes vitával kapcsolatos felszólalását. (Közbeszólások: Halljuk! – Zaj.)

DR. PAP JÁNOS (FIDESZ)

Elnök úr! Tisztelt képviselőtársaim! Nagyon sajnálom, hogy december 28-án, 29-én és 30-án a december 27-én megírt beszédemmel bejöttem, és az elnök úr ezt december 31-én úgy minősíti, hogy én szórakoztatok.

(0 óra 20 perc)

Elnök úr, nem szórakoztatok. Nem rajtam múlt, hogy december 28-án, 29-én és 30-án nem tudtam elmondani. Azt gondolom, nem nekem fontos, hogy az idei évben átmenjen a földművelési alapról szóló törvény. Az, hogy a késő éjszakába nyúlunk, azt gondolom, egy olyan kérdéssről van szó (Zaj.) – véleményünk szerint –, egyébként az MDF erdészeti kollégiuma hasonló véleményen van. A FIDESZ hasonló véleményen van a két alapot illetően. Ha nem indoklom meg rendesen, azok a képviselőtársaim, akik nem ismerik a témát, úgy fognak szavazni, ahogy az általános vitában részletes vitához illően elmondták említett képviselőtársaim.

Szakmai kérdéssről szólva, szeretném megkérdezni képviselőtársaimat, hogy mit mondanak ők, a téli, tavaszi hónapokban hol található a vad, amikor ők a mező mellett érvelnek... (Derűtlenség.) Elnök úr, most nem tudom, képviselőtársaim miért nevetnek. Én indokolni szeretném, hogy a két alapot miért kell összevonni. (Derűtlenség.) Azért, mert a mező szerepe a vadgazdálkodásban közel sem akkora, mint az erdő. A vadgazdálkodásban jelentős a mező szerepe.

Ezt szeretném volna kifejezni, amikor érveket emeltem, hogy az erdő fogalmába a vad és a fa beletartozik.

Képviselőtársaim együttesen beszélnek az erdészek bűneiről, a környezeti károkról, a savas esőkről és társairól. Való igaz, ezek tények, de ezeket megelőzve jön a vad, ugyanis a tarrágásról, mint ilyenről, ők megelégednek.

Megmondom önnek, elnök úr egész őszintén, számomra nem élmény, hogy amit mondok az úgy tűnik, hogy ilyen vicces, szíveszeri tv-be illő kabaré. Szeretném, ha komoly érvek fogadnák el képviselőtársaim mind a két oldalon és félek, hogy az úgy kárára megy, elnök úr. (Derűtlenség. – Német Béla: Nem az elnök úr nevet, hanem a képviselők nevetnek! – Zaj.)

Tehát ott hagytam abba, hogy ezek a tények megállják a helyüket, amelyeket ők mondtak, csak amiről megelégedez-

nek, az az úgynevezett a tarrágás és a tarvágás mellett, megelőzik ezeket a károkat. Ez bizonyítható. Nevezetesen azokon a területeken, ahol a bekerített erdők a szomszédos erdőkhez képest hihetetlen előnyben vannak. A Bükkben lévő kísérlet ezt ékesen bizonyítja. Egy 20 éves tarvágásnál 10 év után, amikor még az erdő fél méteresnél nagyobbra nem tudott megnőni, tehát cserjés, bokros terület volt, az ott lévő erdészek bekerítették egy 10x10 m-es részt, bizonyítandó, hogy mi történik akkor, ha a vad kisebb létszámban, vagy nincs ott. Azóta meg lehet nézni, a bekerített 10x10-es kockában, négyzetben gyönyörűen nő az erdő, kinőtt a vad foga alól. Míg a környező részekben ezt nem tudta megtenni és ott 25-30 centis állomány található.

Megemlíti, hogy az erdészeti alapról nincs olyan része, ami az élőhely és a vad védelmét szolgálja. Ez nem állja meg a helyét, hiszen maga az erdészeti alap az élőhelyek védelmének gondolata köré összpontosul, illetve a módosító indítványok is egyértelműen ezt fejezik ki. Mellesleg a dolgokat együtt kezelve – tehát erdőt, vadat, mezőt, vadat – minden könnyebben megoldható, elkülönítve, a következményeit azt hiszem, ma is szépen láthatjuk.

Hivatkozok a ratifikált és a természetvédelemmel kapcsolatos nemzetközi egyezményekre. Mind-mind megkövetelik az alap által vállalt célok teljesítését. Ez így igaz, de ezek a konvenciók egységesen kezelik az élőhelyeket, nem tesznek különbséget vadfajok és élőhelyek között. Ezen dolgokat együtt tekintve valószínűleg csak meg a hatékony vadvédelem az élőhelyvédelem szerves részeként, ez is az erdészeti alap létrehozását indokolja leginkább.

DR. MEZEY KÁROLY (MDF)

Fel szeretném hívni a figyelmet arra, hogy a 96 módosító indítványból, ami a nagyon nagy jelentőségű és hat alapot magában foglaló földművelési alapról szól, ennek a lobbynak (az erdésznek – A Szerk.) az érdekében 42-t a vadászat kérdéséhez nyújtottak be. Egy olyan alaphoz, ami mindössze 40 millió forint, a hét és fél milliárd forintos földművelési alaphoz és a két és fél milliárdos erdészeti alaphoz képest.

DR. SCHAMSCHULA GYÖRGY (MDF)

Én azt hiszem, nagyon szükség lenne – minél előbb – az erdőgazdaságnak megfelelő, modern szabályozást adni. Nagyon fontos volna a vadgazdálkodásnak is megfelelő törvényi kereteket biztosítani, hiszen az országban elszabadultak az indulatok. Azonban ma és ebben a törvényben nem erről van szó. Itt 40 millió forint sorsáról van szó, 40 millió forintról, amit próbálunk úgy felfogni, mint a mezőgazdaság egyik finanszírozási részét. És hogyha rendeződik az alapprobléma, az erdőgazdálkodás és a vadgazdálkodás jogi helyzete, ahhoz lehet csatolni az alapok kérdését, és nem megfordítva: az alapok kialakításához csatolni a vadgazdálkodást és az erdőgazdálkodást.

DR. MIHÁLY ZOLTÁN (MDF)

Én úgy hiszem, hogy ellenzéki képviselőtársaim túlzottan védik, illetve túlzottan lobbiznak amellett, hogy a vadgazdálkodási alap az erdőgazdálkodási alaphoz csatolódjék.

A magyar mezőgazdaságban a vadgazdálkodásnak egyre nagyobb súlya és rangja kell hogy legyen, és ezt csak így fogjuk tudni elérni, ha nem valamelyik másik alap holdudvarához soroljuk.

MÉSZÁROS BÉLA (SZDSZ)

Szeretném a tisztelt Házati elnökeztetni, hogy nem az ügynevezett túlfutott erdészeti lobby képviselői hozták a Ház elé a nagyon fontos törvényhozási szakaszban, 1990 decemberében a puccsszerűen betervezett vadászati törvénytervezetet, hanem azok a vadászok, akik ma minket olyan minősítéssel illetnek, amelyet mindenkor vissza fogok utasítani a magyar erdészársadalom nevében is. (Taps. – Közbeszédés: Éljen!)

1.00 óra

Ezen túl szeretném azt is elmondani, hogy ennek a törvénytervezetnek a bizottsági vitája során olyan méltatlan helyzetbe kerültünk, amelyet tulajdonképpen nagyon nehéz minősíteni.

A múltkor általános vita során említettem azt a 8 vagy talán 9 erdészeti szervet, az egyetemről különféle egyesületek választott képviselői által aláírt beadványt, amelyet Gergátz miniszter úrnak eljuttattak ezek a demokratikusan választott erdész szakemberek, és mely erdész szakemberek véleményét egyszerűen, a bizottsági ülésen az FM lesöpörte.

Szeretném elmondani ezen túl, hogy itt nem a 40 milliárd és nem a két és fél milliárd forintról van szó, itt arról van szó, hogy egyszer és mindenkorra el kell döntenünk, hogy az erdőt – mint olyat – a föld tüdejének tekintjük vagy nem. Tudni kell, hogy Európában és a világban számos helyen megrendezett környezet- és természetvédelmi konferenciákon az erdőről mindig és mindenkor nagybetűvel beszélnek. Nincs ma olyan felelős erdész szakember, aki mellesleg vadászik is – és tanulta ezt a szakmát, tehát vadászati szakember is –, aki azt merné mondani, hogy egyfelől az erdőben a vadnak nincs helye, másfelől pedig az erdő csak profitorientáltan működik.

A profittermelés az erdőből a jövőben ötd-hatodrangú kérdés lehet, túl ezen az erdőnek be kell töltenie egy olyan szerepet, amely a bioszféra szennyeződése következtében szükséges.

Itt és most azt kérem önöktől, hogy teljesen függetlenül az emócióktól, üzenjenek a jövőnek. Szavazzák meg módosító indítványainkat, amelyeknek zöme többpárti módosító indítvány, minden kondícióval együtt emeljük be az erdészeti alapba, egységes kezelés során a vadászok, a vadászok képviselői, az erdészek, a környezetvédők, de még az erdei turisztika választott képviselője is lehessen ott, amikor az alapok szétosztásáról lehet szó.

KELEMEN JÓZSEF (MDF)

En a zárórendelkezők 28. § c) pontjához szeretnék most hozzászólni, amely azt mondja ki, hogy az állam vadászati jogának hasznosításáról a földművelésügyi miniszter gondoskodik.

Konkrét példák hosszú során okulva kérem képviselőtársaimat, hogy az állami vadászati joggal való gazdálkodást – a többi állami vagyonhoz hasonlóan – ne a minisztériumra, azaz gyakorlatilag a gazdálkodás tervezésére és ellenőrzésére hivatott hatóság, hanem a gazdálkodásra minden szempontból felkészült és alkalmas állami vagyonkezelőre bízva.

BOGÁRDI ZOLTÁN (MDF)

En azt mondom: fogadjuk el ezt a törvényt úgy, hogy külön kezeljük a vadgazdálkodási alapot és külön az erdőgazdálkodási alapot. Ugyanis ennek kialakult technikája van. En el tudom képzelni azt, hogy az ellenzék ezt azért ostromozza, mert

úgy gondolja, hogy egy más szisztémát kéne kialakítani. De kérem, annak ki kell alakítani a hátterét.

JÁVOR KÁROLY (MDF)

Meggyőződésem, meggyőződésünk, hogy az erdőt és a vadat, az erdő- és a vadgazdálkodást nem szabad egymástól elválasztani. Különböző öntörvényű gazdasági kényszerekbe szorítja azokat a szervezeteket, amelyeknek önálló vadgazdálkodásra joga és lehetősége lesz.

Azt gondolom, hogyha egyszer egy természetes egység az erdő és a vad, akkor akinek a feladata az erdőgazdálkodás, annak a feladata legyen a vadgazdálkodás is. Ettől teljesen független a vadászati jog kérdése és a vadászat, amit majd egy törvényben rendeznünk kell. Köszönöm szépen a figyelmüket. (Taps.)

ELNÖK: Tisztelt Országgyűlés! A földművelésügyi alapról szóló törvényjavaslat határozathozatala előtt felkérem Gergátz Elemér miniszter urat, hogy tartsa meg vitaösszefoglalóját.

DR. GERGÁTZ ELEMÉR földművelésügyi miniszter

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Országgyűlés! Az év utolsó munkanapján az agrárgazdaság egészét érintő fontos zakmai törvény elfogadása előtt vagyunk és nagyon sajnálom, hogy az alapok, és ennek komolyságához nem illő módon a vadgazdálkodási alappal ennyire elment az idő. Reményeim szerint ezt a törvényt hamarosan követni fogja az agrárpaci rendtartásról szóló törvény elfogadása.

A Kormány által benyújtott, a földművelési alapokról szóló törvényjavaslat a mező-, illetve erdőgazdálkodás átalakításának egyik sarokpontja. A módosító indítványokból azt látom, hogy a képviselő urak döntő többsége az alapjainknál lényegében véve a céljainkkal egyetértettek.

A legfontosabb ezen alapok közül a 4 milliárdos keretösszeg, amely a mezőgazdasági fejlesztési alapon megfogalmazott célokat szolgálta. Az ezen alapokhoz benyújtott és a Kormány által is elfogadhatónak ítélt indítványok ezt a véleményt támasztják alá.

A bizottsági munkák során lényeges változás következett be a törvény szövegében néhány környezet- és természetvédelmi kérdés kapcsán. Egyetértve a mezőgazdasági bizottsággal, szabályozási rendszerünk kialakításánál a természetvédelmi minőségvédelmének hangsúlyosabb szerepet adunk.

A környezetvédelmi bizottság állásfoglalása alapján elfogadunk minden olyan rendszerünkbe illeszthető képviselői módosító indítványt, amely a célok gyakorlati megvalósítását szolgálja.

Van egy olyan kérdés, amelyben az FM – alapvetően nem vitatva a felhozott érvek részleges valóságtartalmát – a jelenlegi helyzetben nehezen tudja eredeti álláspontját megváltoztatni. Ez konkrétan az országos erdészeti alap, valamint a vadgazdálkodási alap összevonásának kérdése. Miniszteri expozémában mondtam a képviselő uraknak, hogy az alapok összevonását, vagy külön kezelését nem tekintem kardinális kérdésnek. Mindössze arról van szó, hogy amennyiben az Országgyűlés az alapokat összevonja, megnehezíti a végrehajtását. Mi egyszerűen ennek a két alapnak a működésétével az új vadászati törvény megjelenéséig egy kulturált átmenetet szeretnénk volna biztosítani.

Bár nem kifejezetten a földművelési alapok témája, röviden néhány szót az állam vadászati jogának hasznosításáról.

Néhány képviselői indítvány javasolta, hogy az eredeti törvényjavaslathoz képest a konstrukción változtassanak. Úgy gondolom, az indítványtevőket részben az a félelem vezette, a különböző téves feltételezéseket valóságnak tekintve, hogy a minisztérium, illetve a Kormány valamilyen idejélműlt, vadászati jogátmentési kísérlet részese kíván lenni.

Képviselői urak, mindössze azért kellett ezt a törvényt elővenni és ebben az alapon szerepeltetni, mert van egy hatályos vadászati törvényünk, az 1961-es VII. számú törvény, amelynek 32. §-a kimondja, hogy „az állami vadászati jogát az állami szervek útján gyakorolják”. Ezek az állami szervek az állami erdőgazdaságok, az állami gazdaságok, más egyébként állami gazdaságok, valamint jelenleg a földművelési hivatalok. Az állami gazdaságok privatizációjával megváltozik a helyzet. Gyakorlatilag nincs meg az az állami szerv, aminek útján ezt a jogot gyakorolni tudnák.

A '61-es törvény hatályos. Amennyiben a tisztelt Képviselőház új törvényt hoz – és mi ezt akarjuk és kérjük –, abban az esetben tudunk alkalmazkodni az új törvényhez.

Remélem és szeretném elmondani azt is a tisztelt képviselő hölgyeknek és uraknak, hogy a tárca és a Kormány teljes mértékig tudatában van annak, hogy e krónikus problémát a nem távoli jövőben törvényben kell rendezni. Elkészült a jogszabály-végrehajtási rendelet, így e jogot az új vadászati törvény hatályba lépéséig kizárólag a rendelet keretei között szeretném alkalmazni.

Nagyon kérem a képviselő urakat, hogy az új vadászati törvény megalkotásában legyenek minél hamarabb segítségünkre.

2 óra 50 perc

ELNÖK: Tisztelt Országgyűlés, következik a határozathozatal.

A 72. pontban Kiss Róbert és képviselőtársai, valamint Pintér József az erdészeti alap és a vadgazdálkodási alap összekapcsolását és egy fejezetben történő megjelenítését javasolják.

A koncepcionális javaslatot a környezetvédelmi bizottság támogatja, a költségvetési és a mezőgazdasági bizottság nem támogatja. Miniszter úr egyetért-e a javaslattal?

DR. GERGÁTY ELEMÉR földművelésügyi miniszter Nem.

ELNÖK: És az Országgyűlés? Szavazzanak! (Szavazás. – Felzúdulás az ellenzék soraiban, amikor az eredmény megjelenik a táblán.)

Az Országgyűlés 111 igen szavazattal, 92 ellenszavazattal, 21 tartózkodás mellett a módosító javaslatot nem fogadta el.

Talán az egyik legkiélezettebb szavazás volt, annyira szoros az eredmény.

Az erdőgazdálkodás helyzetével, gondjaival kapcsolatos állásfoglalás

A megbeszélést szervezte az Országos Erdészeti Egyesület és a Gazdasági Országos Szakmai Szövetség.

Részt vettek: Országos Erdészeti Egyesület: Schmotzer András, elnök, Varga Béla, alelnök; Wisnovszky Károly, főtitkár/helyettes; Pápai Gábor, főszerkesztő; **Gazdasági Országos Szakmai Szövetség:** Czebe Sándor, elnök; Sódar Pál, alelnök; Mócsányi Miklós, főtitkár; **Mezőgazdasági Szövetségek és Termelők Országos Szövetsége:** dr. Csütösi József; **Erdészeti és Faipari Egyesület:** dr. Kosztka Miklós, dékán; **Erdészeti Tudományos Intézet:** dr. Bondor Antal, főigazgató, dr. Illyés Benjámin, igazgató; **A Magyar Tudományos Akadémia Agrártudományok Osztálya Erdészeti Bizottsága:** dr. Führe Ernő, titkár; **MEDOSZ Erdészeti Dolgozók Szakszervezete:** Bak László; **MDP Erdő- és Vadgazdálkodási Kollegium:** dr. Király László, ügyvivő.

Ezt a megbeszélést a FAGOSZ és az OEE azért kezdeményezte, hogy a különböző politikai, társadalmi, érdekképviseleti, tudományos és gazdasági szervezetek erdőgazdálkodással kapcsolatos véleménye egyeztetetten legyen.

Az alulírott szervezetek az ágazatpolitikai meghatározó aktuális kérdésekben alakítottak ki közös álláspontot.

1. Az erdő sokrétű rendeltetésének teljes körű érvényesítése, a közhasznú feladatok mindenkor ellátása érdekében az erdőgazdálkodás és vadgazdálkodás szakmai felügyelete és irányítása mindenkor – az ágazatot megillető önállósággal – egy miniszter felelős vezetése alatt összpontosuljon.

Ugyanitt kell megoldani az erdőfelügyelet és erdőrendezés, mint állami funkció megnyugtató finanszírozását is.

2. Az említett közhasznú funkciók legteljesebben elégséges mennyiségű, hosszú távon is állami tulajdonban maradó erdőterületekkel érvényesíthetők, ezért javasoljuk, hogy a jelenleg állami tulajdonban lévő erdőterületek – leszámítva a már kárpótásra kijelölteteket – feltétlenül maradjanak továbbra is állami tulajdonban.

3. Ezen területek kezelésére – a 3084/1992. Korm. rendeletnek megfelelően – mielőbb egységes, profitlisztá, állami gazdálkodó szervezeteket kell létrehozni. A tiszta profiba beleértendő az erdőgazdálkodástól elválaszthatatlan vadgazdálkodási tevékenység. A gazdálkodás részét képezik továbbá az ehhez szükséges üzemek, építmények, létesítmények, berendezések.

4. Az ÁV Rt. vagyonnevelésébe utalt erdőgazdálkodó egységek Rt.-vé alakítását oly módon kell végrehajtani, hogy alkalmasság legyenek a tartós állami tulajdonban maradó erdők kezelését ellátó, elsődlegesen nem profitorientált, állami erdészeti szervezetek kialakítására. Jogszabályba kell foglalni az erdők kezelésére adásánál feltételrendszerét.

5. Az erdők jelen gyakorlatnak megfelelő kárpótolása állami érdeket sért, az erdőterületek felaprózódását, minőségi és mennyiségi csökkenését eredményezi. Ezért szükséges, hogy:

– legalább az erdőterületek kárpótolására vonatkozó négyszeres szorzó érvényesüljön a licitálások során is, azaz az induló kiárlási ár is négyszeres (azaz 12 000 Ft) legyen erdő esetén.

– Az erdőterületek valóságos értékét érvényesítő rendelkezések meghozataláig szüneteltessék állami erdőterületek további kárpótolása jelölését.

– A kárpótolás során érvényesüljön a közös, osztatlan kezelés elve: a licitálás tulajdoni részaránya történjen.

– A privatizált állami gazdaságok állami tulajdonban megmaradt erdejei kerüljenek az ÁV Rt. vagyonnevelésébe lévő erdőgazdaságokhoz.

6. Az erdőtelepítési egységeket, illetve a támogatások mértékét a költségek növekedéséhez igazodóan folyamatosan emelni kell.

7. Az erdőterületeken a nem önfelkarbantartó, de közérdekből szükséges tevékenységek költségeit, illetve fedezetihiányát ki kell mutatni és ennek mértékét a társadalommal szembeni többlet igényként a Parlamentnek kell mutatni a költségvetésbe beépítés érdekében.

8. Az erdő – mint egységes ökológiai rendszer – működőképessége és viszonylagos egyensúlyi állapota csak összes elrendezésével, elemének összehangolt működésével tartható fenn. Ezért a vadgazdálkodás és vadászati jog is csak területhez, földtulajdonhoz kötötten gyakorolható felelősséggel.

A fenti elemeket is figyelembe véve ki kell dolgozni az új tulajdonsszerkezet, költség és piaci viszonyokhoz is igazodó, pénzügyi értelemben alátámasztott erdészeti politikát.

A szövetkezeti erdők helyzete és jövője*

Az 1980-as évek végére mintegy 1300 mgtsz-nek volt elaprózott, kisebb-nagyobb erdeje. Erre az időre kialakult a működő, sok helyen fafeldolgozással is kiegészített és már szervezetnek tekinthető termelőszövetkezeti erdőgazdálkodás. A második világháborút követően végzett mintegy 600 ezer ha új erdőtelepítés és fásítás döntő részét a mgtsz-ek végezték állami célcsoportos beruházásból. Ennek is köszönhetően az 1990-es évek elejére a szövetkezeti erdők részaránya elérte a 30%-ot. Az 1. táblázatból kitűnik, hogy a rendszerváltás kezdetére a szövetkezeti erdők területe meghaladta

a 450 ezer ha-t. E területen álló erdőknek közel 75%-a fiatalabb 40 évesnél.

A mezőgazdasági üzemekhez tartozó erdők (állami gazdaság 4,2%, tsz 29,5%) együttesen a magyar erdőknek közel a 35%-át képviselik, illetve képviselték. 65 millió m³ élőfa állt a szövetkezeti és több mint 7 millió m³ az állami gazdasági erdőkben. A 2. táblázatból az is kivethető, hogy a 30%-os területi részaránnal szemben a fakészletrészarány 23% volt, ami egyrészt a gyengébb erdőknek, másrészt a sok fiatal erdőnek is köszönhető.

1. táblázat
Erdőterületek megoszlása korosztályok szerint
(1992. I. I.)

Megnevezés	Összes erdőterület	1-20	21-40	41-60	61-80	81-100	101-
		éves korosztályok területe					
		hektár					
Országos összesen	1 528 395	482 111	453 096	267 583	193 684	98 703	31 218
Ebből: Állami gazdaságok	63 904	34 178	24 458	3 594	1 321	282	71
%-os arány az összeshez	4,2	7,1	5,4	1,3	0,7	0,3	0,2
Termelőszövetkezetek	450 331	204 548	142 686	55 007	34 404	11 880	2 004
%-os arány az összeshez	29,5	42,4	31,5	20,6	17,8	11,8	6,4

2. táblázat
Élőfakészletek megoszlása korosztályok szerint
(1988. I. I.)

Megnevezés	Összes fakészlet	1-20	21-40	41-60	61-80	81-100	101-
		éves korosztályok élőfakészlete					
		ezer m ³					
Országos összesen	281 885,6	29 696,0	81 512,9	65 463,6	57 072,6	38 176,5	11 964,0
Ebből: Állami gazdaságok	7 362,5	2 067,3	4 022,5	791,5	373,8	90,8	18,6
%-os arány az összeshez	2,6	7,0	4,9	1,2	0,7	0,3	0,1
Termelőszövetkezetek	64 881,7	13 305,3	25 069,6	12 449,9	9 412,3	4 054,8	589,8
%-os arány az összeshez	23,0	44,8	30,8	19,0	16,5	11,2	4,9

3. táblázat
Erdőterületek megoszlása fafajok szerint
(1988. I. I.)

Megnevezés	Tölgyek	Cser	Bükk	Gyertyán	Akác	Egyéb kem. lomb.	Nemes nyár	Hazai nyár	Egyéb lágy lomb.	Fenyők	Összes terület
	fafaj										
	hektár										
Országos összesen	350 313	175 988	102 401	95 576	280 010	54 331	113 216	37 089	79 067	238 384	1 526 395
Ebből: Állami gazdaságok	5 289	1 281	279	809	21 284	3 508	18 329	1 959	4 739	8 427	63 904
%-os arány az összeshez	1,5	0,7	0,3	0,8	7,6	6,5	16,2	5,3	5,6	2,7	4,2
Termelőszövetkezetek	65 111	30 217	11 432	18 859	148 870	11 734	56 765	11 553	33 340	62 450	450 331
%-os arány az összeshez	18,6	17,2	11,2	19,7	53,2	21,6	50,1	31,1	42,2	26,2	29,5

* Részletek dr. Solymos Rezső előadásából, mely a MOSZ Erdészeti, Faipari és Vadgazdálkodási Országos Választmányának decemberi ülésén hangzott el.

Magyarország nyárasainak a 81%-a, akácosainak 53%-a, fenyveseinek 26%-a a szövetkezeti erdőkben áll, amint ez a 3. táblázatból látható.

A kárpótítási törvény nyomán, a privatizációval kapcsolatosan, valamint a termelőszövetkezetek átalakulása és gazdasági helyzetének romlása következtében az erdők felosztására vonatkozó kezdeményezések sorozata indult el országsszerte. Az állami erdőfelügyelőségek szerepe ebben kiemelkedő fontosságú, de ők sincsenek meg abban a helyzetben, hogy a kárpótítási feladatok teljesítésekor az erdőket illetően mindenkor és minden esetben eligazodjanak vagy eligazítást adhassanak.

Az erdészeti politika, az erdőtvény, a kárpótítás, a szövetkezeti átalakulás, az állami erdőgazdasági szervezet és feladat és rajtuk kívül még egyéb tényezők teszik bizonytalanná a jelenlegi helyzetet. Ezt főleg akkor lehet érzékelni, ha a következő időszakra vonatkozóan kíván bárki is a szövetkezeti erdőkre, azok kezelésére, szervezésére elképzelést vagy javaslatot kidolgozni. Ugyanakkor kétségtelen, hogy az erdészeti alapvető feladatai, a tartamos gazdálkodás követelmé-

nyei a jövőben sem változhatnak. Az európai országok többségére az jellemző, hogy a kis erdőbirtokosok és a nagybirtokosok többsége is valamilyen erdőtulajdonosi szövetségbe vagy szövetkezetbe tömörül. Ennek keretében – tulajdonosi voltak feladatai nélkül – legtöbbször együtt oldják meg az erdőgazdálkodással járó általánosnak kőtelező feladataikat: szaporítóanyag-termelés, erdősítés, ápolás (fakitermelés és esetenként a fafeldolgozás). Közös képviselők intézik a hatóságokkal való kapcsolattartást (erdőfelügyelőség).

A legjobb példák közé valószínűleg a norvég sorolható. Norvégiában a kisparaszti erdők általánosan jellemzik az erdőgazdaságot. Legtöbbször 40-400 ha közötti mozgó mező- és erdőbirtokok tartoznak egy-egy gazdasághoz. A sok elaprózott kis erdőbirtok önállóan nem lenne életképes és ökonomiailag sem olyan eredményes, mint a kialakított erdőbirtokosok szövetségében. Maguk közül választanak elnököket és az erdőterületük függően hozzájárulnak a területi és központi szakapparátust. A szakértők az erdőfelügyelőség dolgozói is lehetnek. Viszont teljesen független a gazdasági részleg, ahol a fakereskedelmet és általában a könnyvetést végzik.

Az Országos Erdészeti Egyesület Szeniorok Tanácsának állásfoglalása az állami erdőgazdaságok által kezelt erdők privatizációjával és kezelésével kapcsolatban

A Szeniorok Tanácsa aggodalommal figyeli az állami erdőknek a kárpótítás kapcsán megindult privatizációját és a kialakuló tendenciákat. A tanács tagjai azt a korosztályt képviselik, amelyik a két világháború közötti magán és kincstári, majd a II. világháborút követő nyereségérdekeltségtől mentes és az 1968 után bevezetett új gazdasági rendszer nyereségérdekelt erdőgazdálkodásában személyes, gyakorlati tapasztalatokat szerzett. E sokirányú tapasztalat arra kötelez bennünket, hogy hívjuk fel az ország vezetőinek a figyelmét a jelenlegi gyakorlat veszélyeire és arra a felelősségre, amelyik terhelni őket a mai és a jövő generációkkal szemben.

Az erdőgazdálkodásban örök érvényű tételeknek kell elfogadni az 1935. IV. tc. következő miniszteri indokolását:

„Az a sokoldalú szerep, amit az erdő... betölt, már eleve kizárja azt, hogy az erdő fenntartását és az erdőgazdálkodást tisztán csak magánjogi szempontok szerint üldöjék meg... Az erdő fenntartását... közgazdasági, közbiztonsági, közegészségi és természeti rendeltetésük folytán közérdek szempontok követelik.”

Tapasztalatunk szerint, ahol az erdő sajátos életközösségét figyelmen kívül hagyva rendszertelenül gazdálkodnak, helyrehozhatatlan károkat okoznak. Ezért szükségesnek tartjuk mind az állami, mind a magántulajdonú erdőkben törvényben szabályozott erdőterv üzemterv szerinti gazdálkodását és ennek ellenőrzését állami erdőfelügyeleti szervvel. Az erdőterveket figyelmen kívül hagyó gazdálkodás eseteire az erdőfelügye-

lőséget az erdőtvényben szankcionálási joggal kell felhívni.

Mindezen – az emberiség fennmaradását döntően befolyásoló – alapelvek hatékony érvényesülése végett szükségesnek tartjuk az állami tulajdonjog minél nagyobb arányú fenntartását a jövőben is az állami erdőgazdaságok kezelésében lévő erdőkben. Felelősségünk teljes tudatában tiltakozunk az állami erdők magántulajdonba adása ellen. Ezen a téren ugyanis beláthatatlan következményekkel járna és elhibázott lenne azokat a fejlett nyugati országokat tekinteni példának, ahol az erdők többsége magántulajdonban van.

– Ezekben az országokban ugyanis az erdőműveltség többszöröse a miénkné;

– ezek az országok gazdaságilag fejlettek, az egy főre jutó bruttó nemzeti termék szintén többszöröse a miénkné. A magán-erő-tulajdonosokat gazdasági helyzetük nem kényszeríti arra, hogy érdeiket pénzszerezési és anyagi gondjaik megoldására tekintik;

– ezekben az országokban az erdő szerepének több száz éves a hagyománya. Az emberek már gyermekkoruktól fogva intézményesen nevelik az erdő szeretetére és védelmére;

– e nyugat-európai országokhoz képest hazánk – nagy és eredményes erőfeszítéseink ellenére is – erdőben szegény, termőhelyi viszonyaink miatt a meglévő erdők fajai és kormegoszlása is kedvezőtlen, gazdaságilag mind az ország, mind a jövőbeni magán-erőbirtokosok szegények, jóformán

nincs hagyománya az erdők megbecsülésére, megtartási igényére való nevelésnek, ezért erre nem lehet alapozni a magyar erdők jövőjét. Mindezek következtében nálunk a magántulajdon nem az erdők fenntartásában és megőrzésében, hanem annak kitermelésében érdekelt.

Szakmai meggyőződésünk az, hogy az állami tulajdonban maradó erdők is csak akkor lesznek képesek kielégíteni a folyamatosan növekvő társadalmi igényeket (a védelmi, a szociális, a gazdasági követelményeket, az erdővagyon növelését szolgáló tartamosság elvét), ha kezeléstük költségvetési szabályozással egységes államerdészeti szervezetben történik. Ebben a szervezetben – az Országos Erdészeti Alap működtetésével – lehetségesnek tartjuk a részleges önfennnanszórás formát. Ennek azonban az az előfeltétele, hogy a „kincstári erdőgazdálkodások”, mint az állami erdők kezelésével megbízott intézmények, rendelkezzenek az erdő összes termékének (a fának, a vadnak, az egyéb melléktermékek) megtermelési, kezelési, feldolgozási és értékesítési jogával.

Az állami erdők privatizációjával és kezelésével kapcsolatban az előzőekben lefektetett eltérő döntés esetében (pl. rt. szervezetben) a magyar erdők jövőjét az erdészeti szakma nem vállalhatja a felelősséget.

Dr. Szász Tibor

okl. erdőmérnök
ny. tudományos főosztályvezető,
a Szeniorok Tanácsának elnöke